

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"לה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

אחרון של פסח, ה'תשכ"ז

חלק ה – יו"ל לש"פ בחוקתי, ערב ל"ג בעומר, ה'תשע"א

הוספה: שיחת ל"ג בעומר, ה'תשכ"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

– ופרצת –

מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הבעש"ט ז"ל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בחוקותי, ערב ל"ג בעומר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור: (א) חלק חמישי ואחרון מהתוועדות אחרון של פסח, ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה — (חלק ראשון י"ל לימים אחרונים דהג הפסח, חלק שני לש"פ קדושים, חלק שלישי לש"פ אמור, חלק רביעי לש"פ בהר). (ב) שיחת ל"ג בעומר ה'תשכ"ז — בעת ה"פאראד".

*

בתור הוספה — כמה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"ג אייר, ה'תשנ"א (ופרצת),
מאתיים וחמישים שנה להסתלקותה-הילולא של כ"ק הבעש"ט ז"ל
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

סדר ועימוד בתכנת „תג". הפצה בארצות-הברית: (718) 735-4585

לז. כיון שנמצאים כאן התלמידים שהגיעו מארץ ישראל — יאמרו "לחיים", ומתוך קבלה טובה [שהרי נוסף לכך שכאו"א מהם "מושבע ועומד מהר סיני"²⁶², צריך הדבר להיות גם מרצונם הטוב, שעי"ז תתבטל ה"מודעא רבה לאורייתא"²⁶³] — להוסיף בשקידה והתמדה בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובקיום המצוות בהידור, ובכל הענינים הנחוצים.

[לאחר שאמרו "לחיים", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

השייכות של ענין זה לחג הפסח היא — ע"פ המדובר לעיל (סכ"ו) שמלשון הכתוב "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", משמע, שיצי"מ עצמה נחשבת כבר לענין של מ"ת.

אמנם, כיון שהתורה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים"¹⁸⁰, הרי מובן שתמיד אפשר להוסיף יותר בלימוד התורה (ולכן מברכים על לימוד התורה בכל יום מחדש, כי בכל יום צ"ל הוספה בלימוד התורה), ובבוא "זמן מתן תורתנו" הבעל"ט, יהי לימוד התורה באופן נעלה יותר.

וכשם שלפני חג השבועות הראשון היתה ההכנה למ"ת (כנ"ל סכ"ו) — כן הוא גם עתה (כמ"ש²⁶⁴ "והימים האלה נזכרים ונעשים"), שבימי ההכנה לחג השבועות יש לקבל החלטה להוסיף בלימוד התורה. וההחלטות שמקבלים בימים אלה — הם בתוספות סיוע לגבי ההחלטות שבכל ימות השנה.

ובפרט בנוגע לאלו שיש להם סיוע מיוחד לזה — שהרי ההיתר היחיד עבורם לצאת מא"י לחו"ל הוא לצורך לימוד התורה²⁶⁵, ובמילא נעשית אצלם מציאות חדשה בכחות הנפש באופן נעלה יותר מאשר בכו"ל. ועליהם להשתדל ולהשפיע ענין זה גם בסביבתם — לכל לראש על שאר בני הישיבה, וגם על ראשי הישיבות והמשפיעים והמשגיחים, ובפרט על אלו שבקו ד"זבולון" שהם המחזיקים את אלו שבקו ד"יששכר", שכאו"א מהם יעשה את מלאכתו באמונה ובשלימות, ומתוך שמחה וטוב לבב, וכל זה — מתוך הצלחה רבה ומופלגה.

ויזכו — בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, והרי הענין דקבלת התורה ישנו באמירת ברכת התורה בכל יום, ועאכו"כ בימי ספירת העומר, שהם ימי הכנה למתן תורה.

* * *

(262) נדרים ת, רע"א. וש"נ.
 (263) שבת פח, א.
 (264) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון
 (265) רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ט.
 שובבי"ם. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א)
 פכ"ט.

לח. דובר כמ"פ, שחג הפסח הראשון הי' בזכות הנשים, כדאיתא בגמרא²⁶⁶ "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", כיון שהעמידו דור ש"הם הכירוהו תחלה".

ומכאן הוראה בכל דור ודור:

הרי אנו מצפים ומקווים לביאת המשיח בכל יום, וכפי שאומרים בנוסח "אני מאמין" — "אני מאמין . . . בכל יום שיבוא". ובכך, יש לדעת ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכשם שיצי"מ היתה "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור", כך תהי' ביאת המשיח בזכות נשים צדקניות שבכל דור ודור²⁶⁷, עי"ז שימלאו את עיקר תפקידן — להעמיד דור ש"הם הכירוהו תחלה",

וכידוע הפירוש בזה — שהכירוהו מכבר, עוד בהיותם במצרים,

— וכמובן גם מהפירוש הפשוט שהכירוהו לפני שאר בני, שהרי כדי להכירו עתה, היו צריכים לראותו מקודם²⁶⁸. ועד שיש מקשים: מהו גודל החידוש ש"הכירוהו תחלה" בקרי"ס, מאחר שכבר ראוהו בהיותם במצרים —

וזכו לזה ע"י החינוך שקיבלו מה"נשים צדקניות", שמבלי הבט על המעמד ומצב שנמצאו בו באותה שעה, חינוכו את ילדיהם באופן שיהי' אצלם גילוי אלקות, מעין הגילוי שהי' לאח"ז בשעת קרי"ס; ועד"ז צ"ל בכל דור ודור — להעמיד דור שיקויים בו "הם הכירוהו תחלה".

וככל סיפורי התורה, שהם גם נתינת כח והבטחה — הנה גם בנדו"ד נותנת התורה את הכח על זה, ומבטיחה שהדבר הוא בידי הנשים והבנות שבדור הזה (אף שכמובן צריכים לדעת שהדבר תלוי בעבודה) — לחנך את ילדיהן, ולהשפיע גם על עצמן, וגם על האב וראש הבית, שבכל מקום שיפנו ("וואו מ'וועט זיך אַ קער טאָן") — יראו תחלה אלקות, ורק לאח"ז — את הדבר הגשמי שהאלקות מלובשת בו.

ואף שלכאורה יש מקום לטעון: איך אפשר לדרוש שיגדלו ילדים שיראו אלקות, הלוואי שיהודי זקן יאחז במדריגה זו! ... — הנה המענה על זה, ש"כבר הי' לעולמים"²⁶⁹ בזמן קריעת ים סוף, ש"הם (הילדים) הכירוהו תחלה", ואף שהיו שם "ראשי סנהדראות" וכו', וכו', הנה לא בהם התקיים הענין ד"הכירוהו תחלה", אלא בילדי ישראל דוקא.

— (268) ראה פרש"י ד"ה הם הכירוהו —

(266) סוטה יא, ב.

(267) ראה יל"ש רות רמז תרו בסופו סוטה שם.

(269) לשון הכתוב — קהלת א, יו"ד.

(ממדרש זוטא רות).

וראה תניא פל"ו (מו, א).

ואם הדברים אמורים בנוגע לילדים שגדלו והתחנכו מתוך עוני — עאכ"כ כשנמצאים בזמן שבו יכולים לחנך את הילדים מתוך הרחבה, וללא טרדות (והלוואי לא היו גוררים ומביאים על עצמם טרדות לחינם!...), וקיום הענין ד"בחומר ובלבנים"²⁷⁰ יכול להיות ברוחניות, "בחומר דא קל וחומר ובלבנים דא ליבון הלכתא"²⁷¹, וע"י היגיעה בתורה יפעלו את כל הבירורים שנפעלו במצרים ע"י עבודה קשה בפועל.

וכך מעמידים בזמן כזה דור של "זרע ברך הוי"²⁷² — דור שמברך וממשיך את שם הוי' "מן העולם ועד העולם"²⁷³, ועי"ז מברך וממשיך גם להגדולים, כמ"ש²⁷⁴ "יברך גו' הקטנים עם הגדולים".

ולכל לראש — שהנשים יצליחו בעבודתן, ויזכו לרוב נחת מילדיהן, ובקרוב ממש — "בעצם היום הזה"²⁷⁵ — נלך לקראת משיח צדקנו, "ביד רמה"¹⁸⁵.

* * *

לט. נהוג בכל פעם שמדברים ביחס לענין הגאולה להזכיר את אלו הזקוקים בעיקר לענין הגאולה.

וע"ד שמצינו שנקל יותר להגיע להרגש המרירות כאשר נמצאים במצב של מרירות מצד עניני הגוף, וכהלשון בזה²⁷⁶: "כשנזכר העני ואביון על רוב דוחקו. . יבכה במר נפשו תיכף כו", ועד"ז בנדו"ד, שאלו נמצאים במצב שזקוקים יותר לענין הגאולה, יש להם יותר געגועים לגאולה, והרי הגעגועים למשיח הם הפועלים את ביאת המשיח, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁷⁷, שכאשר ידברו אודות משיח, אזי יפעלו את ביאתו בפועל.

והכוונה בזה — בנוגע לאלו שנמצאים במיצר ושבי' כפשוטו, ובפרט אחינו בני הנמצאים במדינה ההיא, ששם היתה התייסדות תורת החסידות, והרי מוכן גודל הגעגועים שלהם לביאת המשיח, ובזכותם — נזכה כולנו לקרב ולזרז את הגאולה.

ויה"ר שיוציאם הקב"ה מן המיצר אל המרחב כפשוטו, ויוכלו לגדל את בניהם ובנותיהם לתורה, לחופה ולמעשים טובים, ונלך כולנו לארצנו הקדושה ע"י משיח צדקנו, "ושמחת עולם על ראשם"¹⁴⁹.

(270) שמות א, יד. (271) זהר ח"א כז, א. ח"ג קנג, א. רכט, (272) ישעי' סא, ט. (273) תהלים קו, מח. וראה לקו"ת ואתחנן (274) שם קטו, יג. (275) לשון הכתוב — בא יב, מא. ועוד. (276) דרך חיים שער התשובה פ"ב (ה), (ד). (277) שיחת אחש"פ תרצ"ט (סה"ש תרצ"ט ע' 330). וש"נ.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון רבינו הזקן בן ד' הבבות (בבא הד' – ג"פ), והניגון "ניע זשוריצי כלֶאָפּצי"].

* * *

מ. לפני הסיום – יש להזכיר ענין נוסף:

בהמשך להמדובר לעיל (סכ"ו) אודות הנהגת רבותינו נשיאינו להדר באכילת מצה שרוי' באחש"פ, שהנהגה זו באה להורות שראויים כבר לקרבן שתי הלחם שמביאים בחג השבועות, ולכן לא זו בלבד ש"המיקל .. לא הפסיד", אלא שנהגו להדר באכילת מצה שרוי' (כנ"ל בארוכה) – שאלו אותי: הרי באחש"פ אוכלים רק מצה שרוי', משא"כ שתי הלחם דחג השבועות צריכים להיות חמץ ממש.

ובכן, בענין זה מצינו דבר פלא:

המשך השיחה – אודות פס"ד רבנו הזקן²⁷⁸ בשו"ע²⁷⁹ "מי שנמשכה סעודתו במוצאי יו"ט האחרון של פסח עד לאחר צאת הכוכבים²⁸⁰, מותר לאכול חמץ בסעודה, אף שעדיין לא התפלל ערבית ולא הבדיל כלל" (ועכצ"ל דקאי קודם בהמ"ז, שהרי לאחר בהמ"ז אסור לאכול קודם הבדלה²⁸¹) – נכלל בשיחה המוגהת דלעיל סכ"ו (לקו"ש שם ע' 36).

[ובסיום הענין אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

לא רציתי לומר ענין זה קודם לכן, כי אילו הייתי אומר זאת – היו מזמינים אותי לנהוג כן בפועל, ולא ראיתי הנהגה זו אצל רבותינו נשיאינו; אבל ע"פ דין – מותר לאכול חמץ "כסעודת שלמה בשעתו"²⁸² קודם ברכת המזון, ומתוך שמחה וטוב לבב.

[לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה – נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל הנאספים מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "כי בשמחה תצאו".

(280) וכפי שהי' מנהג רבותינו נשיאינו להמשיך את הסעודה גם בלילה.
(281) ובנוגע לשתית מים – יש חילוקי דעות (ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרצ"ט. וש"נ).
(282) ל' חז"ל – עירובין מא, א. וש"נ.

(278) ולהעיר, שבמג"א שם כותב דין זה בקיצור ובדרך צ"ע, בחק יעקב – בפשיטות יותר, ואילו אדה"ז פוסק כן ללא ספיקות כלל.
(279) או"ח סתצ"א ס"ג.
(280) וכפי שהי' מנהג רבותינו נשיאינו להמשיך את הסעודה גם בלילה.

בס"ד. שיחת* ל"ג בעומר, בעת ה"פאראד", ה'תשכ"ז.

א. נתאספנו כאן כולנו לכבוד יום ל"ג בעומר, ובודאי יודע כל אחד מכם את הענינים והמאורעות העיקריים הקשורים ליום זה. והענין בכללות הוא — בנוגע לתלמידיו של רבי עקיבא, שמל"ג בעומר ואילך התנהגו כפי שלימדם רבם, רבי עקיבא, אודות "ואהבת לרעך כמוך"¹, לנהוג כבוד ולהתנהג כראוי זה לזה.² והענין הב' — שזהו היום שאודותיו אמר רבי שמעון בן יוחאי, אחד מגדולי תלמידיו של רבי עקיבא, שהוא יום שמחתו³, יום השמחה שבו הגיע לתכלית המעלה⁴ בלימוד והשגת התורה, ובדרך כזו שיומשך לאח"ז ע"י תלמידיו ותלמידי תלמידיו עד לדורנו אנו, עד שיבוא משיח ויוציא את ישראל מהגלות⁵ ויוליכם לארץ ישראל, במהרה בימינו. כל ענינים אלו, הקשורים עם תורה ומצוות, הנה, כמאמר הבעל שם טוב⁶, אינם "למפרע"; אין זה רק "סיפור ישן" שהתרחש פעם לפני שנים רבות, אלא כל אחד מענינים אלו מורה לנו, מלמד אותנו ומנהיג אותנו כיצד צריכים אנו להתנהג, ומה עלינו לעשות כדי שנהי' בנים ראויים להקב"ה, "בנים אתם להוי' אלקיכם"⁷. אבל — בכל שנה יש דבר חדש שלמידים מענינים אלו, בנוסף על מה שכבר הי' ידוע ונלמד בשנים הקודמות. וכן הוא גם בשנה זו, שהיא שנת הקהל:

ענינו של "הקהל" — שבזמן שבית המקדש הי' קיים, הנה בשנה שלאחרי שנת השמיטה היו מקהילים אנשים נשים וטף, כל עם ישראל, עד לילדים קטנים ביותר — בבית המקדש, ושם שמעו קריאת חלקים מתורתו של הקב"ה, ומשם למדו ולקחו עמהם על כל משך ימי חייהם להתנהג בהתאם לרצונו של הקב"ה.

דחיי דאיהו האי ס' הזהר יפקון ב' מן גלותא ברחמים (זח"ג רכד, ב ברע"מ. נתבאר באגה"ק סכ"ו).

(6 בפירוש המשנה הקורא את המגילה למפרע לא יצא (מגילה יו, א. הובא בס' דברי שלום פ' בא. כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות ס"ק. וש"נ). ולהעיר מטושוע אר"ח רסתכ"ח: לעולם ביום שיהי' פורים יהי' ל"ג בעומר.

(7 פ' ראה יד, א.

(* הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בהוספות ללקו"ש ח"ז ע' 331 ואילך. במהדורא זו ניתספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(1 קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י עה"פ.
 (2 ראה יבמות סב, ב. ובמאירי שם.
 (3 פע"ח שכ"ב פ"ז.
 (4 זח"ג רפז, ב. רצו, ב. סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר (דש, סע"ב ואילך).
 (5 בגין דעתידין ישראל למיטעם מאילנא

בענין זה הי' ריוח וזכות מיוחדים לילדים בגילכם, כלומר, אלו השייכים כבר לחינוך, התחלת ההבנה, שאצלם הי' ענין כפול: הם שמעו ולמדו בעצמם, וגם — שעל ידם נתוסף בשכר וריוח של הוריהם, שגידלום והביאום אל בית המקדש⁸.

אע"פ שבית המקדש העשוי מעצים⁹ ואבנים חרב עתה — הרי בית המקדש שבלבו של כל יהודי הוא בשלימות, והדבר תלוי בכאו"א מאתנו שהוא (בית המקדש שבלב) יפיץ את האור והקדושה באופן של "הקהל" — בכל חייו הפרטיים, ובחיהם של כל אלו (אנשים נשים וטף) הנמצאים מסביבו.

בשנה זו, שהיא שנת הקהל, ניתוסף ציווי מיוחד וכח מיוחד מהקב"ה — שכאו"א מכס יוכל להקהיל את חבריו, קרוביו ומשפחתו, ולספר להם אודות תורתו של הקב"ה ואודות מצוותיו של הקב"ה, ועי"ז לעשותם מאושרים בכל ימי חייהם.

ובענין זה יש זכות מיוחדת, משימה וציווי מיוחדים, עבור הילדים — שעליהם לפעול עם עצמם ועם חבריהם, וגם להשפיע על הוריהם¹⁰. וזהו שפעל ולימד רשב"י: כל יהודי שנקרא בשם ישראל¹¹ — מצא עבורו זכות, שהקב"ה צריך לברכו ולהצליחו, כדאיתא באבות דר' נתן¹². ועוד פעל ולימד, שע"י זכותו של יהודי, שיהודי מוסיף בתורה ומצוות — בכחו להציל רבים מישראל, את כל סביבתו¹³, ולהמשיך את ברכתו של הקב"ה בכל המצטרך להם.

ביום זה של ל"ג בעומר, שעליו אמר רשב"י שהוא יום שמחתו — הנה ע"י השמחה שתהי' אצל כאו"א מאתנו, ובמיוחד אצל הילדים, ללכת בדרכיהם של רבי עקיבא ורשב"י — יפעלו בעצמם ובחבריהם, שיזכו לברכותיו ולישועתו של הקב"ה בכל המצטרך להם, ובמיוחד — לקחת עמם את ההוראה המיוחדת משנה זו, שהיא שנת הקהל (כנ"ל).

* * *

(8) ראה חגיגה ג, א. הובא בפרש"י עה"ת וילך לא, יב.
(9) מלכים-א ו, ט ועוד. עזרא ו, ד. וראה ר"ה ד, א.
(10) לב אבות להקב"ה ע"י בנים, דרך אהבה ורצון לכו ודברו אל אבותיכם לאחוז בדרכי המקום (רש"י סוף מלאכי).
(11) ראה סנהדרין מד, רע"א. מכתב כ"ק מר"ח אדמו"ר לחגיגת יום גאולתו הראשונה
(תרפ"ח) — נדפס בקונטרס י"ב תמוז תש"ח (סה"מ תש"ח ע' 263. אג"ק שלו ח"ב ע' פ):
"כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה". וראה הקדמה לקונטרס י"ב תמוז תשי"א (סה"מ תשי"א ע' 287. תר"מ ח"ג ע' 176).
(12) ספט"ז.
(13) סוכה מה, ב.

ב. יש עוד ענין והוראה מיוחדים בקשר עם המצב הנוכחי של אחיכם ואחיותיכם — אחינו ואחיותינו — הנמצאים בארץ הקודש, בארץ ישראל. הם עומדים עתה במצב כזה שהקב"ה מגין עליהם ושולח להם את ברכותיו ואת ישועתו במדה יתרה, כדי שיצאו — והם אכן יצאו — מהמצב הנוכחי בהצלחה.

— מוטלים עליכם (ועלינו) חוב וזכות מיוחדים לסייע להם. אתם — עיי"ז שתלמדו פסוק אחד יותר בתורה, תקיימו עוד מצוה ועוד ומצוה, מבלי להחמיץ שום הזדמנות בזה, ותפעלו בזה גם ע"פ הציווי "ואהבת לרעך כמוך", להשפיע על קרובים, ידידים ובני משפחה, שגם הם ינצלו את כל האפשרויות שבידיהם כדי להפיץ את התורה ומצוותי' — שכדברי רשב"י, הרי זה מציל כל איש ישראל בכל מקום שהוא מהקשיים שנתקל בהם, ומביא לו את ברכותיו של הקב"ה במדה יתרה, ישועה והצלחה, ואזי יקויים מה שקראנו בפרשה¹⁴ אתמול¹⁵:

"וישבתם לבטח בארצכם" — בני"י ישבו לבטח בארץ ישראל; "ונתתי שלום בארץ" — הקב"ה יצליח שיהי' שלום בארץ הקדושה; "והייתי לכם לאלקים" — הקב"ה יהי' אלקים שלנו ("אונזער ג-ט"), אלקים של כל ישראל בכל מקום שהם; "ואתם תהיו לי לעם" — וכל אחד מכם, וכולכם יחד, וכולנו יחד, עם כל אחב"י, יהיו עמו של הקב"ה, והוא יוציאם, בידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, מכל הקשיים, ויביא להם שלום ובטח בכל המצטרך להם,

ובקרוב ממש יקויים מה שקראנו בסוף הפרשה: "ואולך אתכם קוממיות" — הקב"ה יוליך כל אחד מישראל, וכל ישראל, "בקומה זקופה"¹⁶, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית, השלמה והמלאה ע"י משיח צדקנו, שיבוא בקרוב, והוא יוציא אותנו, הנמצאים בחוץ-לארץ, ואת בני"י הנמצאים בארץ ישראל¹⁷, מן הגלות, וימשיך בכל העולם מלכות ש-ד"י, בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש. אמן כן יהי רצון.

ד"מאמין במשיח" ו"מחכה לביאתו" — מיסודי הדת הוא (שם רפי"א)) ברור בסדר קבוץ גליות והגאולה: יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כו' ויכוף כל ישראל לילך בה כו' והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל כו' ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה'. עיי"ש.

14 בחוקתי כו, הי"ג.
15 שבת, דמינה מתברכין כולי יומין (זח"ב סג, ב. פח, א), ובפרט יום א' (ראה שו"ע או"ח סרצ"ט ס"ו).
16 תו"כ ופרש"י עה"פ.
17 ראה ברמב"ם (הל' מלכים ספ"א) 209 דין (שגם זה דין הוא ואדרבא, כיון

הוספה

א

ב"ה, בין המצרים, יהפכו לששון ולשמחה, היתשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

מר מנחם ש"י בגין

שלום וברכה!

נוסף על פ"ש אישית שקבלתי מאחדים מאנ"ש שהיו באה"ק ת"ו ונוכחו
בחגיגת הנחת אבן הפינה למרכז חב"ד בלוד ושמעו נאומו באותו מעמד,
הנה בקורת רוח מיוחדת ובהפתעה נעימה קבלתי מכתבו מ"יב בתמוז,
בו מעתיק גם פסקא מנאומו. והרי גם ממכתבו ניכר כי כנים היו הדברים
שנמסרו לי איך שדבר בהתרגשות ובדברים היוצאים מן הלב.
ואשר לתוכן סיום מכתבו, אף על פי שבכלל משתמט אני לכתוב בענין
הבא להלן, אבל עכ"פ בקיצור אגלה לו מה שבלבבי, והוא:

בתקופתנו רבת המאורעות, רבה בכמות ואולי עוד יותר באיכות, וכמנהג
בני ישראל מדורי דורות המתפללים ומבקשים כמה פעמים בכל יום ותחינה
עינינו בשובך לציון ברחמים, לראות בכל מאורע יוצא מן הכלל המקיף חלק
חשוב מעמנו בני ישראל – הקדמה, עכ"פ, לפעמי המשיח, מאורע המבשר
שמתקרב קץ הגלות –

מובן אשר גדלה ביותר ההתבוננות במאורעות האי-טבעיים של דורנו,
הטובים וגם היפך הטוב גם יחד, שחיזקה את הרצון לראות בהם התחלת חיסול
הגלות, ומתוך כך גדלה ההשתדלות לפרשם או עכ"פ לדרשם בכיוון האמור.

ברם לצערנו הכי גדול, הנה לאחרי שעבר זמן קצר, נוכחנו לדעת שאף
שמאורע גדול הוא וטוב או בהיפך מזה, עדין הוא חלק מהגלות. והרא"י אשר
כל הסיבות שהביאו לגלות בתקפן עומדות. ועוד ועיקר אשר לא נתעורר העם
וגם לא מנהיגיו לחזון הגאולה, הגאולה האמתית, זאת אומרת גאולה מהגלות
ולא גאולה והצלה מצרה פלונית או מגזירה פלונית או מאוייב וצר פלוני.

ואף שלכאורה ממדי הגזירות וההשמדות בתקופתנו (ל"ע ולא עלינו)
בודאי אינן בגדר גזירה פלונית או שבאה מצד פלוני, שהרי הם ממדים החובקים

א

מר מנחם ש"י בגין: אגרות נוספות אליו – אג"ק חכ"ו אגרת ט'תולז, ובהנסמן בהערות
שם.

עולם, רשעת הגויים שעמדו עוה"פ ועוה"פ לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, הצלת כל עמנו כולו, עם כל זה היתה ההצלה בתוך מסגרת הגלות, וכמו ההצלה מגזירת נושאי הצלב וכיו"ב. אלא שהכמי לגאולה וחזונה היא שעוררה בכל תוקף את המתבונן לראות בהשואה וכיו"ב חבלי הגאולה.

והביאור ודוגמא נפלאה בזה במאמר חכמינו ז"ל – אף כי בכיוון הפכי – אשר בהתחלת המבול הורידם (המים) ברחמים, אם יחזרו יהיו גשמי ברכה, וכשלא חזרו היו למבול. ובדומה לזה מאורעות תקופתנו שהיו על מנת התעוררות העם, שאם יתעורר יתפתחו בכיוון חיסול הגלות והתחלת הגאולה, וכיון שלא זכינו נשארנו בגלות, והלך ונשתנה תהליך זה כמה פעמים בדורנו זה, ועד למאורע האחרון בסגנון שקוראים לו עתה "מלחמת ששת הימים", שאף אמנם היתה התעוררות יוצאת מן הכלל לפני המאורע ולאחריו ובשעתו, ונתעוררה עוה"פ התקוה החזקה והפנימית אולי בסגנון הכתוב קול דודי דופק פתחי לי אחותי תמתי – דפיקה שתיענה בפתיחת הלב לבם של ראשיכם שבטיכם ועד לחוטב עציך ושואב מימך, הנה תיכף למחרת אסרו-חג חזרו פירוד הדעות וחילוקי הלבבות והמחלוקות הקטנטנות לתקפם ולמצבם בראש כל העינים.

וכמו בכמה מאורעות בתקופתנו זו, הנה דוקא חוטב עציך ושואב מימך, עמך בכלל, עמדו במבחן משא"כ המנהיגים, וכוונתי בזה המנהיגים מכל הסוגים, מקצה הימין ועד קצה השמאל, על כל פנים ברובם הידוע לי, לא עמדו במבחן ולא יכלו להחלץ מכבלי דקדוקי עניות המעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו, ועוד הפעם הולך המאורע ונהפך לאחד האפיזודים מגלותנו, אלא שהוא אפיזוד שהוד מלכות נסוך עליו, אשר גילה רוחות העצומים הנשגבים והנפלאים אשר בתוך עמנו בניי ובתוך כל אחד ואחת ממנו, אף שלעת עתה לא נמצאו עדין אלה שיוכלו להפעיל כוחות אלו בכיוון האמת.

לאחר הקדמה ארוכה זו, מובנת גם תגובתי לכתבו ע"ד העלי וכולי. מובן שלאחרי כל האמור עדין נשאר ענין העלי, ככתבו, כענין נחוץ ותריס נגד כמות הערבים שגדלה בבת אחת. אבל גם בזה הרי נכשל הנסיון של קליטת המתנדבים בתקופת ששת ימים האמורה, שבודאי ידוע לך עוד יותר ממני ע"ד האכזבה שלהם, חזרת כמה מהם לארצם ואכזבה בפייהם, ומה שכואב עוד יותר אכזבה בלבם, וכולי וכולי.

במאמר חכמינו ז"ל: פרש"י נח ז, יב.

בסגנון הכתוב: שה"ש ה, ב.

ראשיכם ג' מימך: ר"פ נצבים.

דקדוקי עניות המעבירים כו' דעת קונו: עירובין מא, ב.

והרי היסוד לעלי אפילו בתור תרופה למצב ההווה וכולי הוא לכל לראש האימון בהבטחות הניתנות בנוגע להסתדרות ובנוגע לתנאי חיים וכולי, אשר גם זה נתערער במדה חשובה דוקא לאחרי ששת ימים אלו.

מובן שאין כוונתי בהאמור להאשים את מישהו וכולי, כי לא בזה דן מכתבי ארוך זה, כי אם בתיאור המצב כמו שנראה הוא לי, נראה מתוך כאב גדול ביותר, כיון שבא לאחרי תקוה גדולה ביותר אשר אולי סוף סוף באה השעה.

מובן שידועה לי הטענה שאדרבה מהו הענין להיות בחו"ל ולכאוב ולהתאנח, והרי טוב יותר לבא בארץ הקודש ולשפר המצב, עכ"פ להשתדל בשיפור המצב. ומוכרחני לומר שאף שבטבעי אין[נ]ני פסימיסט ויותר קרוב לאופטימיסט, מבוסס על תורת החסידות וענייני, הרי בנידון זה לדעתי הסיכויים קלושים הם ביותר שעל ידי עלי בממדים שיש לצפות להם יהי ביכלתה לשנות משהו בעיקר בהמשטר וסדר הכללי באה"ק ת"ו.

פשוט ג"כ שאיני שולל כלל שמאמין אני בביאת המשיח בכל יום שיבוא, משיח כפשוטו בסגנון המורה לנבוכים הוא הרמב"ם בסוף ספרו יד החזקה, הלי מלכים – איש שהוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, ויכוף כל ישראל לילך בה (מבלי התחשב עם כל הפרינציפים הדמוקראטיים והצבעות באיזה מוסד שיהי) והוא ילחם מלחמת ה' ויבנה המקדש במקומו, ויקבץ נדחי ישראל. וכאמור מצפה הנני בכל יום שיבוא. אבל הרי המדובר במכתב כ' ובמכתבי זה הוא בנוגע לתהליך טבעי, אשר החישוב בו ג"כ מתאים לענייני הטבע. ואף שנתבלבלו סדרי הטבע, ולעתים תכופות, בדורנו זה ע"י מאורעות האמורים, הרי לאחרי הבלבול חזרו העניינים לקדמותם ועדין נמצאים בגלות הרוחני וכמסובב מזה גם בגלות כפשוטו גלות הגשמי כל עמנו בני"י בכל מקום שהם.

כאמור לעיל משתמט אני להביע מחשבות אלו לא רק בפומבי אלא בכלל ברבים, שהרי זקוק כל אחד, על אחת כמה וכמה הצבור, לעידוד ולהתעוררות על ידי חיזוק בטחונו וכולי ולא להיפך, אלא שמכתב כ' ועוד יותר מה שמסרו לי ע"ד הנאום שלו הביאוני לגלות עכ"פ במקצת את אשר במחשבתי בבעי הכי כאובה, בעי כללית, האמורה. ונתגלגל הדבר שאף שמכתב כ' נכתב ביום י"ב תמוז, הוא יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ממאסרו בתור נציג ונשיא כל אחב"י אשר ברוסי" בתקופה ההיא, שהי רוב מנין ורוב בנין של כל עם ישראל, שלכן גם גאולתו היא גאולת הכלל – הנה נתקבל מכתבו בתחילת תקופת בין המצרים שאז נכתב גם המענה. ויהי רצון אשר בסגנון אנשי כנסת הגדולה כיון

שגלינו מארצנו מפני חטאינו, הרי תביא התעוררות האמורה שנשנית כמה פעמים בתקופתנו, תקופה קצרה בכמות ובלי-גבולית באיכות, לחיסול החטאים שיביא לחיסול הגלות ולגאולה הרוחנית וגאולה כפשוטה גם יחד.
בכבוד ובברכה.

ב

ב"ה, כ"ה אייר תשי"א
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר א. דון שי

שלום וברכה!

עס האָט מיך געפרייט צו הערן אַ גרוס פון אייך דורך הרה"ח הו"ח אי"א עוסק בצרכי צבור באמונה כו' מוה"ר אלי' שי סימפסאָן, און פון דעם וואַרימען חסידישן פאַרבריינגען, און אַז איר זעצט פאַר אייער גוטע אַרבעט פאַר דער ישיבה:

איך האָף אַז אויך אויף ווייטער וועט איר פאַרטזעצען אייער גוטע אַרבעט און אינטרעס פאַר דער ישיבה אין דער מאָס וואָס עס פאַדערט זיך, אַז די ישיבה זאָל מער וואַקסען, אָט אַזוי ווי יעדער זאָך אַז עס וואַקסט איז דאָס אַ באַווייז אַז דאָס לעבט, און דערמיט וועט איר משלים זיין דעם רצון הקדוש פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, און דער זכות וועט אייך ביישטיין אין אַלע אייערע ענינים וואָס איר באַדאַרפט – און אַ פאַסענדען שידוך אין צייט פאַר אייער טאַכטער מרת מרים תחי'.

בייגעלייגט איז די שיחה פון ל"ג בעומר, וועלכע האָט זיך אָפגעדרוקט ניט לאַנג, און געוויס וועט איר זי ליינען מיט דעם געהעריגען צוטראַג, וויסענדיג אַז דאָס איז איינע פון די שיחות וועלכע כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט פאַרבראַכט זיינער צייט מיט אַניש שי'.

בברכת כל טוב וחג שמח וקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולשמוע בשורות טובות ממנו ומב"ב שי',

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (זרחי, תשנ"ז).
פאַר דער ישיבה: ישיבת "אחי תמימים" אשר בפיטסבורג.
שיחה פון ל"ג בעומר: נדפסה לאח"ז בשה"ש תש"ד ע' 116 ואילך.

ג

ב"ה. ט"ו סיון תשי"ג
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מוה"ר יוסף שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב שרואה סימן ברכה בלימודו, ואשר בעש"ק
הבע"ל חוגגים סיום לימוד מאה פסוקים בחומש,

הנה ימסור ברכתי ופ"ש לתלמידיו שיחיו, שיצליחו בלימוד התורה
ביראת שמים. ומהנכון הי' שיקרא לפניהם ויסבירם את דברי – בהחזרת
דל"ג בעומר, שנדפסה – לפני התלמידים הצעירים כאן. וכמדומה שביניהם היו
גם אחדים מתלמידיו.

לפלא שאינו כותב מאומה ע"ד כל ב"ב שיחיו. ובטח זהו סימן שהכל
שלום וטוב.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש

מ. שניאורסאהן

ד

ב"ה. יז' אייר תשט"ו
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א עוסק בצ"צ מוה"ר צבי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מעש"ק עם המוסגר בו, הנה מוסגר פה המענה להווי"ח

ה

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (פרידמן, תשס"ח).
מוה"ר יוסף: גאָלדשטיין. אגרות נוספות אליו – אג"ק ח"ז אגרת ב'לו, ובהנסמן בהערות
שם.

בהחזרת דל"ג בעומר, שנדפסה: ולאח"ז בתו"מ ח"ח ע' 148 ואילך.

ו

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (כהן, תשס"ב).
מוה"ר צבי: שוסטרמן, שיקאָגאָ. אגרות נוספות אליו – אג"ק חט"ו אגרת ה'טו, ובהנסמן
בהערות שם.

כוי מוה"ר מנחם מן שי' סוועט, שבודאי ימסור לו בזמן המתאים ובהסברה המתאימה.

לפלא שאינו מזכיר אשר מכינים חגיגה מתאימה ליום הלי"ג בעומר הבע"ל בהת"ת שלהם, ובודאי אין זה אלא חסרון בכתיבה.

נהייתי מלימודי בניהם שיחיו שכותב אודותם וכן ממה שלומד הוא פירוש המלות של התפלות וענינם ברבים, והרי ידוע המובן ומובא בכ"מ בדא"ח, שהתפלה היא בדוגמת חוט השדרה המעמיד את כל הגוף (התורה והמצוה) כולו, עיין לקו"ת פי' בלק ד"ה לא הביט, ויה"ר מהשי"ת שתמיד כל הימים יבשר טוב בעניני הכלל ובעניני הפרטים.

בברכת הצלחה בכל הנ"ל

מ. שניאורסאהן

ה

בי"ה. כטי אייר תשט"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כוי מוה' ראובן שי'

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מיי"ח אייר, הוא יום הבהיר לי"ג בעומר היולא דרשבי"י, ואחכה להמשך בשורותיו הטובות שמסתדר בכפר חב"ד ונמשך בהענינים דשם – לסייע לתושבי הכפר כפי יכולתו וכשרונותיו. ובטוח בורא העולם לשלם שכרו במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה, לסייע לו ולזוגתו שיחיו להסתדרות טובה ומאושרה הן בגשמיות והן ברוחניות ובמדה ההולכת וגדלה.

ולקראת חג השבועות הבא עלינו לטובה יחוגו אותו בשמחה, וענין מתן תורה ישפיע תוספת חיות ואור בלימוד התורה ובקיום מצותי'.

בברכה

מ. שניאורסאהן

ה

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (אורכמן, תשס"ג).
מוה' ראובן: הלמן, ת"א.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

נדפס על ידי ולזכות

הרה"ת ר' **ירחמיאל** וזוגתו מרת **רבקה לאה**

ולזכות יוצאי חלציהם

מנחם מענדל, חנה העניא, אסתר ברכה,

מושקא, פריידא מרים ואלישבע

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

יעקבסאהן

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה

בכל אשר יפנו בגשמיות וברוחניות

ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב